

4 OKTOBER 2009 – ZEVENENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR

EERSTE LEZING

GENESIS 2, 18-24

De Heer God sprak:

„Het is niet goed dat de mens alleen blijft. Ik ga een hulp voor hem maken die bij hem past.”

Toen boetseerde de Heer God uit de aarde alle dieren op het land en alle vogels van de lucht en bracht die bij de mens om te zien hoe hij ze noemen zou: zoals de mens ze zou noemen, zo zouden ze heten. De mens gaf dus namen aan al de tamme dieren en aan al de vogels van de lucht en aan al de wilde beesten; maar een hulp die bij hem paste vond de mens niet.

Toen liet de Heer God de mens in een diepe slaap vallen; en terwijl hij sliep, nam Hij één van zijn ribben weg en zette er vlees voor in de plaats. Daarna vormde de Heer God uit de rib die Hij bij de mens had weggenomen, een vrouw en bracht haar naar de mens.

Toen sprak de mens: „Eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees! Mannin zal zij heten, want uit een man is zij gekomen.” Zo komt het dat een man zijn vader en moeder verlaat en zich zo aan zijn vrouw hecht dat zij volkomen één worden.

TWEDE LEZING

BRIEF AAN DE HEBREEËN 2, 9-11

Broeders en zusters,

Wij zien hoe Jezus die voor een korte tijd beneden de engelen gesteld, nu met luister en eer gekroond is, omdat Hij de dood heeft verduurd. Door Gods genade kwam zijn sterven aan allen ten goede.

God, einddoel en oorsprong van alle dingen, wil vele kinderen tot hemelse heerlijkheid leiden; was het dan niet passend dat Hij de aanvoerder die hen redt, niet dan door lijden tot de voleinding bracht? Want Hij die heiligt en zij die geheiligd worden, hebben een en dezelfde oorsprong; daarom schrikt Hij er ook niet voor terug hen zijn broeders en zusters te noemen.

EVANGELIE

MARCUS 10, 2-16

In die tijd kwamen er Farizeeën die Jezus vroegen: „Staat het een man vrij zijn vrouw te verstoten?” Daarmee wilden zij Hem op de proef stellen.

Jezus antwoordde hun met een wedervraag: „Wat heeft Mozes u voorgeschreven?”

Zij zeiden: „Mozes heeft toegestaan een scheidingsbrief op te stellen en haar weg te zenden.”

Doch Jezus antwoordde hun: „Om de hardheid van uw hart heeft hij die bepaling voor u neergeschreven. Maar in het begin, bij de schepping, heeft God hen als man en vrouw gemaakt. Daarom zal de man zijn vader en moeder verlaten om zich te binden aan zijn vrouw en deze twee zullen één vlees worden. Zo zijn zij dus niet langer twee, één vlees als zij geworden zijn. Wat God derhalve heeft verbonden, mag een mens niet scheiden.”

Thuis ondervroegen de leerlingen Hem nogmaals daarover. Hij sprak tot hen: „Wie zijn vrouw wegzendt en een andere huwt, maakt zich tegenover haar schuldig aan echtbreuk. En wanneer zij haar man verlaat en een andere huwt, begaat zij echtbreuk.”

De mensen brachten kinderen bij Hem met de bedoeling dat Hij ze zou aanraken. Maar bars wezen de leerlingen ze af.

Toen Jezus dit zag, zei Hij verontwaardigd: „Laat de kinderen toch bij Mij komen en houdt ze niet tegen. Want aan hen die zijn zoals zij behoort het Koninkrijk Gods. Voorwaar, Ik zeg u: wie het Koninkrijk Gods niet aanneemt als een kind, zal er zeker niet binnengaan.” Daarop omarmde Hij ze en zegende hen terwijl Hij hun de handen oplegde.

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.bijbel.net

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— Kris DEPOORTERE —

De ‘andere’ wegsturen?

„MAG EEN MAN ZIJN VROUW wegsturen?”, vragen enkele tegenstanders aan Jezus. Ze hopen Hem in de val te lokken. De joodse wet van Mozes zei: „Ja, in bepaalde gevallen”. De Farizeeën menen dat Jezus ‘neen’ zal zeggen. Wetsovertreding dus, en nieuw bewijsmateriaal voor een aanklacht. In zijn repliek verlegt Jezus weer grenzen. Hij illustreert hoe zijn andere wereld er zal uitzien, ditmaal op het vlak van persoonlijke relaties. Hoe radicaal is de liefde daar?

Jezus antwoordt: „Jullie spreken over wegsturen. Ik heb het over ontvangen. Jullie spreken over verstoten. Ik heb het over beschermen. Jullie stellen alleen een vraag over de man. Ik heb het ook over de vrouw.” En Hij verwijst naar de oerdroom van God in het Boek van de Schepping.

De Mens (Adam) heeft tevergeefs geprobeerd een partner te ‘maken’. Hij riep alle levende wezens bij hun naam, de arend en de leeuw, de sardien en de giraffe. ‘Een naam geven’ betekent voor de joden ‘in het bestaan roepen’, weliswaar als ondergeschikte, want wie zijn naam krijgt, is van jou afhankelijk. Het lukt niet: „De Mens vond niemand die bij hem paste.” De Mens zoekt een mede-mens, naast en tegenover, niet onder- of bovengeschikt. Maar zo iemand is blijkbaar niet ‘maakbaar’. De Mens zal die Medemens moeten ‘krijgen’.

„Toen liet God de Mens in een diepe slaap vallen. God geeft het zijn beminden in de slaap”, zingt Huub Oosterhuis. De Mens moet leren dat de belangrijkste dingen ‘om niets’ worden gegeven, zonder inspanning, in de slaap. De Mens moet ophouden met de andere te willen maken naar eigen beeld. Pas dan komt de Medemens. Een ‘andere’ Medemens.

God neemt een van de ribben van de mens weg en zet er vlees voor in de plaats. God maakt een onbeschermd, kwetsbare plek in de borst van de mens. De longen liggen bloot. Die longen waarin God zijn levensadem had geblazen. Met die weggenomen rib boetseert God een Medemens, als een rib voor de Mens. De Medemens zal de beschermster zijn van hart en longen. En de Mens herkent zijn Medemens in erkentelijkheid. Herkennen en erkentelijk zijn om de gave van een Medemens, „die eindelijk bij hem past”.

Dat is Gods droom over vrouw en man: elkaars beschermelingen. Ribben voor elkaar, wederzijds ontvangen, huisvesten, wederzijds beschermen. Gods oorspronkelijke én toekomstige droom over de liefde en over de vriendschap. Eens en voorgoed en helemaal beminnen, ook op de steilten van de levensweg.

Terug naar het evangelie van vandaag. Amen en uit dus: nooit echtscheiding. Zo simpel is het bij Jezus nooit. Jezus heeft een uitgezet hart, barmhartig. Hij geeft toe dat Mozes wel scheiding toestond „om de hardheid van jullie hart”. Als ik die oude Bijbelse taal naar vandaag omzet, klinkt het als „om de zwakte van jullie hart”, om de hartzwakte van de ene of van de andere partner of van allebei. Mozes stond scheiding toe, „omdat wij maar mensen zijn en Gods droom soms niet waarmaken”.

Een relatie-voorgoed is niet alleen Gods droom. Nog nooit zag ik een paar huwen dat het niet echt meende. Vol overtuiging zeggen we ‘voorgoed’ en ‘voorGod’. Maar dan komen ‘het leven’ en de dagelijkse confrontatie met het anders-zijn van de andere. En de ontgoocheling van de oude Mens: „Ik kan de andere niet naar mijn hand zetten.” Het duurt zo verschrikkelijk lang eer we beseffen dat de andere ‘anders’ is én toch van me houdt. En andersom. Soms lukt het niet. Dan komt Gods barmhartigheid op het toneel. Hij ‘stuurt geen Mens weg’.

De sleutel van deze steile tekst zit verborgen in de volgende verzen, die helaas vaak weggelaten worden in de liturgie. Plotseling komen er kinderen op Jezus af. De apostelen „sturen ze weg”. Weer wegsturen. Jezus komt tussenbeide: „Stuur die kinderen niet weg.” Jezus ontvangt kinderen, ook al komen ze ongelegen. Wellicht zouden veel relaties vanaf het begin anders zijn, als we de andere als geschenk ontvangen. Een geschenk krijg je, dankbaar. Je zet het niet naar je hand. Nog dieper: de andere is Godsgeschenk. „Zo mooi anders”, schreef Hans Andreus vorige zondag.

Eigenlijk heet iedere partner Adeodatus, zoals het (onverwachte) kind van Augustinus, Dieudonné(e) of 's Herengave. Misschien even in dankbaarheid achteromzien. Weet je nog hoe we elkaar – lang geleden – beschermden tegen de regen onder een reuzenparaplu? Iets van die zorgeloze dankbaarheid van Franciscus van Assisi, die we vandaag vieren?